

GOD PÅSKE

I 1912 startet skituren på Vålerenga

Oslo Bymuseum

Viktig!

**Neste medlemsmøte blir i Vålerenga kirke (menighetssalen)
tirsdag 25. april kl 19.00**

Om kirken, kunsten og brannen. Gelius kommer.

Vår historiske DVD er ferdig og vil bli presentert.

Har du husket medlemskontingenten for 2006?

I dette nummer gjengir vi vår medlemsmatrikkel.

En lang vinter er snart over. Et vellykket medlemsmøte med bokkafé på Smia Galleri og et årsmøte med bra frammøte er allerede unnagjort i dette kalenderåret. Nå er vi klare for vårens arrangementer.

Etter påske treffes vi tirsdag 25. april. Detaljert program er ikke klart i skrivende stund, men det blir nok vel verdt et besøk. Dere hører nærmere fra oss om dette. Vi ønsker velkommen til vårmøtet, denne gang i menighetssalen i Vålerenga kirke. Det blir altså både et annet møtested enn vanlig og en uvant møtedag.

Også i år jobbes det med parkfest i Vålerenga park i juni. Dette vil som vanlig vellet sørge for å informere om. Arrangementet finner sted andre helg i juni, og påfølgende mandag følger vi opp med bydelsvandring i regi av Vålerenga Historielag.

I 2004 ble bydel Gamle Oslo utvidet til også å omfatte områdene ovenfor Vålerenga. Både Etterstad, Malerhaugen, Ensjø, Lilleberg, Grønvold, Helsfyr og Valle-Hovin ble en del av Gamle Oslo.

Våren er her!

Even Haugseth

Gjennom tidene har disse stedene betydd mye for folk på Vålerenga. Selv om dette området lå i Aker herred helt til etter krigen, var det mange som hadde sitt daglige arbeide her, bl.a. på teglverkene, i fyrstikkfabrikken eller andre steder. Mange flyttet også fra det tidligere trangbodde Vålerenga til mer moderne leiligheter da området ble bygget ut. Vi kan vel si at disse områdene har en naturlig plass i bydel Gamle Oslo.

For historielaget er disse stedene i tidligere Aker veldig interessante i og med at båndene til Vålerenga har vært og er så sterke. Vi tenkte derfor å vie årets bydelsvandring til vårt nærområde og se på hvilke spor vi finner av bedrifter, personer og begivenheter her.

Historielaget håper å se flest mulig av dere på vårrangementene.

VIFs Aldermannsliga er 75 år i 2006

Styret med Skriver Odd Syversen, Oldemann Finn Hauger og Skattemester Geir Kristiansen Foto: Sven Erik Svendsen

3. juli 1931 hadde VIF Aldermannsliga sitt sin konstituerende generalforsamling. Foranledningen var at Georg Larsen 29. april fremla et forslag om

å etablere en aldermannsliga i VIF. Formann Paul Berg samlet 17 medlemmer til et møte på Østmarkssetra. Erling Føien ble den første Oldermann.

I jubileumsåret blir høydepunktet jubileumsfesten 30. juni på stiftelsesstedet Østmarkssetra.

Arrangementer som fotoutstilling i Brakka var 21.-23. mars med hjelp fra historielaget. Videre skal det arrangeres en fotballturnering for godt voksne i juni.

Aldermannsligaen skal de tradisjoner og positive

Historielaget startet møtevirksomheten i 2006 ved å invitere til Bokkafè i Smia Galleri, mandag 06. februar.

For ca. 21/2 år siden hadde vi et lignende arrangement på samme sted, hvor bøkene "Vålerenga – bydel med sjel" og "Fra Sotahjørnet til Bohe-men" ble presentert.

I løpet av 2005 utkom det to bøker hvis innhold var knyttet til Oslo. Den ene boka var en godt illustrert historiebok med tittelen "Kristiania for 100 år siden". Forfatteren var Beate Muri, tidligere journalist i Aftenposten, med flere bokutgivelser bak seg. Vi kjenner henne både som forfatter, som kåsør og som deltaker i bydelsvandring på Vålerenga.

Den andre boka som fanget vår interesse var Per-Erling Johnsens "Brune kafèer", som tar for seg historien om de mer eller mindre kjente "vannhullene" i byen vår. Han har også tidligere gjestet historielaget som kåsør.

Begge forfatterne ville gjerne komme til Smia Galleri og fortelle om og lese litt fra bøkene sine. De ville også ha med eksemplarer for salg.

Frammøtet var som alltid veldig bra selv om det denne kvelden lavet ned med snø, var trafikkaos og omtrent umulig å komme fram. Utrolig nok kunne vi registrere at vel 70 personer møtte opp.

Boka til Beate Muri inneholdt mange flotte fotografier fra 1900-tallet. Ved å vise en del av disse på stort lerret mens hun kåserte, ble historien bak de enkelte bildene mer realistiske.

Det var stor forskjell mellom fattig og rik i byen vår for 100 år siden, noe som kommer godt fram i boka.

Oslos brune kafèer er presentert på en underholdende måte i boka til Per-Erling Johnsen. Han har besøkt de gjenværende og hentet fram historien om de nedlagte vannhullene i byen. Dette har det blitt en innholdsrik og festlig bok av. Det knytter seg mange saftige historier til enkelte av disse serveringsstedene, og Johnsen ga til beste flere av

Per-Erling Johnsen kåserer dem i sitt kåseri.

I pausen var det mulig å få kjøpt både mat og drikke. Vertskapet på Smia Galleri var som vanlig meget rause overfor historielaget. På grunn av at en del av bordene måtte fjernes til fordel for ekstra oppsett av stoler, var det vanskelig å servere varm mat. I stedet kunne Smia Galleri by på spesiallagde chiabatta – samt drikke etter eget ønske. Det ble en meget trivelig kveld hvor deltakerne fikk både åndelig og legemlig føde – i en hyggelig atmosfære. Det var stort bål i peisen og levende lys i hele salen, en flott begynnelse på et nytt og aktivt år i historielaget.

Beate Muri hadde sitt foredrag med flotte bilder

Årsmøtet ble holdt i Bydelshuset med 32 medlemmer til stede.

Til behandling forelå: Beretning og regnskap for 2005

Budsjett for 2006

Kontingent 2007

Innkomne fors

Valg på styre, revisor og valgkomité.

Det var ingen merknader til den utsendte dagsorden. Even Haugseth ble valgt til møteleder og Bjørg Staal til sekretær.

Beretningen for 2005 ble lest og tatt til etterretning. Sekretæren hadde en merknad til at redaktørene av boka "Fra Sotahjørnet til Bohemen" var uteglemt, rettelsene foretas i originalmanuset.

Regnskapet for 2005 ble utdelt og Bjørn Granlund kommenterte de enkelte postene.

Revisor Per Haugen leste sin revisjonsberetning, hvor han berømmet styret for god økonomisk styring og for stor aktivitet – og viste til den omfattende beretningen for 2005.

Vedtak: Regnskapet for 2005 ble enstemmig vedtatt.

Det foreslåtte budsjettet for 2006 ble gjennomgått.

De høye portoutgiftene ble bemerket og Lisbeth Raiby foreslo å benytte mail der det er mulig for å senke utgiftene noe. Dette har vært forsøkt tidligere uten særlig hell. Even Haugseth foreslo å inngå avtalesending med posten, noe som kan redusere portoutgiftene betraktelig.

Even orienterte også om at man kanskje må høyne prisen på kalenderne, hvis en ikke får mer hjelp til å selge disse. Oppfordringen går til medlemmene om å stille opp, kanskje selge et visst antall hver – for eksempel 5 eksp. Styret vil vurdere saken videre.

Vedtak: Budsjettet for 2006 ble enstemmig vedtatt.

Kontingenten for 2007. Bjørn Granlund la fram et forslag om at alle medlemmer bør betale lik kontingent – kr. 150.-pr.år. Til nå har pensjonistens kontingent vært kr. 100.-.

Etter et ordskifte hvor Lisbeth Raiby, Grete Sand-

moen og Marit Grefberg deltok, ble følgende forslag tatt opp til avstemning.

Forslag: Fra 2007 vil alle medlemmer betale en kontingent på kr.150.- pr.år.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innkomne forslag.

Styret foreslår følgende endringer i historielagets vedtekter:

§ 3 – siste setning foreslås endret til : Innkomne forslag må være styret i hende 4 uker før årsmøtet.

Det ble i denne forbindelse en del diskusjon om paragrafens ordlyd i forbindelse med bekjentgjøringen av årsmøtet.

Milton Raiby framla følgende forslag : Årsmøtet bekjentgjøres innen 1. januar det året årsmøtet holdes. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

§ 3 vil da få følgende ordlyd:

"Årsmøtet er lagets høyeste organ. Årsmøtet bekjentgjøres innen 1. januar det året årsmøtet holdes. Det innkalles med minst 14 dagers varsel innen utgangen av mars måned hvert år. På årsmøtet skal styret legge fram revidert regnskap og årsmelding, samt budsjett for kommende år. Innkomne forslag må være styret i hende 4 uker før årsmøtet."

§ 4 – siste setning foreslås endret til :Årsmøtet velger også 3 vararepresentanter, samt revisor.

Forslaget ble enstemmig vedtatt. § 4 vil da få følgende ordlyd:

"Årsmøtet velger styre bestående av: Leder, nestleder, sekretær, kasserer, styremedlem. Årsmøtet velger også 3 vararepresentanter – samt revisor.

Valg. Valgkomitéens innstilling ble framlagt av Bjørn Granlund på vegne av valgkomitéens leder Leif Tovik, som var bortreist. Hele styret stiller til gjenvalg, men det innstilles på et ekstra varamedlem i følge vedtak om å velge 3 i stedet for 2 varamedlemmer.

Følgende ble valgt: Even Haugseth, leder, Knut Roar Westbye, nestleder, Bjørg Staal, sekretær, Bjørn Granlund, kasserer, Bjørn Arild Gjerdalen,

styremedlem. Unni Granlund, varamedlem, Arne Mustad Sørensen, varamedlem – og nytt varamedlem er Marion Juliussen.

Vedtak: Styret med varamedlemmer ble enstemmig valgt.

Valg av revisor. Per Haugen ble foreslått gjenvalgt.

Vedtak: Per Haugen enstemmig valgt.

Styret foreslo gjenvalg på valgkomiteen, som har følgende medlemmer: Leif Tovik, Kari Johannessen, Eva Boretti.

Vedtak: Enstemmig valgt.

Even Haugseth takket for tilliten ved å gjenvelge styret og de øvrige tillitsvalgte. Års-

møtet ble deretter avsluttet.

I innkallingen til årsmøtet gjentar styret ønsket om innspill fra medlemmene når det gjelder program på medlemsmøter og bistand på fotoutstillinger og andre arrangement. Styret kunne faktisk tenke seg å danne en ressursgruppe, som kan virke i nært samarbeid med styret. I første rekke ber vi om at de som kan tenke seg å være med tar kontakt med et av styrets medlemmer - eller Grete Mosbakk som sier seg villig til å være kontaktperson for ei slik gruppe. Vi kommer nærmere tilbake med informasjon etter hvert.

Kvelden ble som vanlig avsluttet med en hyggelig prat over en kopp kaffe m/vafler.

Fortsetter side 14

RESULTATREGNSKAP 2005

Inntekter:

Kontingent	49200,00
Salg	14477,00
Salg av kalendere	33674,00
Salg av bilder	832,00
Salg av VHL-boka	12497,00
Salg av VIF-boka	3347,00
Andre inntekter	39045,79
Renter/avkastning	2557,02

155629,81

Utgifter:

Leie	16400,00
Drift	12174,00
Kontor/trykksaker	9105,00
Porto	23672,00
Bilder m.v	1545,50
Kalenderproduksjon	29150,00
Mer Gammelt enn Nytt	8700,00
Kjøp av datautstyr m.v	31475,00
Kjøp for videresalg	14667,20
Andre kostnader	2018,00

148906,70

Resultat:

Inntekter	155629,81	
Utgifter		148906,70
Overskudd		6723,11
	155629,81	155629,81

Kapital:

Kasse	8284,00
Postbanken	114416,33
Rentespar	162420,48
	<u>285120,81</u>

Balanse:

Gjeld	0,00
	285120,81

Eiendeler:

Billedmateriell	40000,00
Bøker/antikvarisk materiell	6000,00
Fotoutstyr	3000,00
Varer for salg	8000,00
Andre eiendeler	30000,00
	<u>87000,00</u>

87000,00 Egenkapital	372120,81
372120,81	<u>372120,81</u>

Vålerenga, 11.februar 2005.

Bjørn Granlund
kasserer

Frank Pedersen, Roy, Jan Andreassen, Svein-Ivar Nilsen, Frank Arne

Jeg heter Frank Pedersen og er født på Vålerenga i 1944. Det vil si, jeg ble født i Gamlebyen, i det gule huset på hjørnet rett ovenfor Ruinparken. Døpt ble jeg i menighetshuset og konfirmert i kjerka. Selv bodde jeg i Orknøygata 8, 1. etasje på hjørnet i ett rom og kjøkken. Oldemoren min kommer også fra Vålerenga. Hun hette Regine Olsdatter. Hun ble født 27. september 1859 i Sørums. Plassen het Høbraaten. 16 år gammel flyttet hun hjemmefra og ble tjenestejente på gården Romsaas Søndre, som ligger i Ullensaker. Da hun var 21 år gammel giftet hun seg med Bernt Gulbrandsen, som døde etter et par tre år. 25 år gammel giftet hun seg med min oldefar, Kristian Paulsen. I 1885 flyttet familien Paulsen til Kristiania, og etter hvert havnet de på Vålerenga. De bodde i Danmarks gata 43, der også min bestefar bodde. Regine jobba blant annet som vaskekone på Vålerenga skole. Bestefaren min het Olaf Peder Paulsen og arbeidet som bryggearbeider. Han giftet seg med Valborg Olufine Iversen. Hennes mor het Klara Amalie Nielsen og ble født 5. september 1858 i Faaberg utenfor Lillehammer. Olaf og Valborg flytta til Torshov i slutten av 20-årene. De fikk to døtre, Wera og Elsa Solveig, min mor. Begge to ble født på Vålerenga. Min far hette Per Beier Pedersen og han er født på Torshov men flytta til Orknøygata 8, 2. etasje med inngang i gården som liten gutt. Han gikk syv år på Vålerenga skole og var ganske aktiv i friidrett. Det er bilde av ham i boka som Vålerenga Historielag har gitt ut. Faren min ble også bryggearbeider. Han møtte min mor og de giftet seg i 1938 og flyttet inn i Orknøygata 8, 1.

etasje.

Påkledningen i mine tidlige år var noe helt annet enn i dag, med merkeklær og den slags. Jeg kan huske vi hadde liv og lange brune eller grå strømper som vi festet med stropper til livet. Ikke særlig sexy, men alle hadde det, så ingen ble mobba for det. Yttertøyet var som regel ulltøy, arvet og stoppet. Da jeg ble litt eldre fikk jeg dress med tre bukser. En strekkbukse, en nikkers og en langbukse, alt i blå gabardin. Jakka hadde belte i livet og en haug med lommer foran. På hodet hadde vi enten topp lue eller en rund kalott med skygge foran og plutoører til å kneppe under haka.

I gata da jeg vokste opp var det mange unger å leke med. i toern bodde Roger og Berit, i firen bodde Roy, i seksern Turid og i åttern Svein, Mette og jeg. I Sveriges gate 17 bodde Jan, Frank Arne, Aina, Wenche og Anne, Aina, Bertil og Solbritt.

Vi lekte som regel med dem i gata, så vi ble ikke kjent med andre unger før vi begynte på skolen.

Inne var vi aldri, mest på grunn av plassen. Men vi hadde hele parken å leke i. I parken var det tre bomberom som tyskerne hadde lagd. Ett lå rett utenfor vinduet mitt, et bak skolen og et nede ved transformatoren i Danmarksgata. Det var jævla skummelt som småunge å gå inn i disse. Særlig hvis du gikk bakerst og bare han første hadde lommelykt. Det var visstnok en til med inngang rett opp for Ingeborggata, men der kom vi ikke inn. I Fridtjofsgate lå det en lang rekke garasjer som tyskerne hadde satt opp. Oppe på taka der lekte vi også.

Parken var også annerledes enn den er i dag. Det var mye mer trær og busker. Særlig kastanjetrær var det mye av. Jeg og Svein samla på kastanjer som vi lagra i et lite rom som tidligere var klaske-doen. I parken var det også tre basseng som vi bada i om sommeren. Et lå mellom øvre og nedre skøytebane og to bak skolen. På plassen mellom øvre og nedre skøytebane var det av og til park-kvelder om sommeren. Da var det masse folk i parken. På den plassen lå det også en drikkefontene.

Om sommeren var vi mye i dalen som ligger ned

mot jernbanelinja der vi bygde svære hytter av treplank og papp. Den gang var det plankegjerdet mot jernbanelinja. En gang en eller annen brant bråte tok det fyr i gjerdet og brannbilene kom. Vi fikk som regel skylda.

På Jordal lå det der hvor den nye skolen ligger en haug med svære betongrør. Der var det også morsomt å leke.

I Tranga samla vi på smelta jern som vi solgte til skraphandlere som lå i enden av Etterstadgata på venstre side.

Ellers var vi på Etterstad, som vi ikke fikk lov til. Særlig moro var det å leke i rankene på teglverket. Vi bygde svære «hus» av murstein. For å komme til teglverket måtte vi over broa som gikk over Gjøvikbanen. Frank Arne gikk aldri over broa, han gikk på yttersida av broa, som på den tiden var en trebro. Like etter brua på venstre side lå et asfaltkokeri som var nedlagt, men det var mye rart på tomte. Så kom vi til sagaflisa. Oppe på selve sletta var det ikke noe bebyggelse, bortsett fra gamleenen borte ved trikkesnuplassen. Der sto det også noen tyskerbrakkjer, som jeg mener det var russere som bodde. På sletta kom det også av og til sigøynere som bodde i telt. De var vi unger redde for. Vi var også redde for arbeiderne på teglverket. Det var en røff gjeng.

I sagaflisa lekte vi også mye. De store gutta hadde sykler som de dro opp og ned flisa med. Noen hadde også motorsykler som de trenga trail med. Hvis du gravde litt ned i flisa kunne du finne snø. Vi kasta også mye på stikka oppe ved kjerka. Der dro vi en strek og kasta med femøringer. Det kunne av og til bli litt bråk når vi rista potten. Om lørdagene kom de store gutta og kasta. De kasta med kronestykker. Vi femøringsgutta var imponert. Og så kapp vi land. Alle gutta hadde jo kniv. Det var jo ikke farlig den gang. Å kappe land går ut på å tegne en firkant i jorda, dele firkanten i to og slå mynt på hvem som skulle begynne. Spillet gikk ut på å erobre land. For det første var det ikke lov å bøye seg. Man måtte kaste kniven stående oppreist. Og man måtte holde i bladet når man kasta. Når man hadde kasta dro man en strek i den retning bladet sto. Man måtte kunne dra hele streken og stå i eget land for å kunne

erobre det. Klarte man ikke det eller kniven ikke sto gikk kastet over til motparten. Spillet var vunnet når motparten hadde så lite land igjen at han ikke kunne stå der.

Om vinteren hadde vi to skøytebaner i parken. Den øverste var for unger uten køller og den nederste for ishockeygutta. De første skøytene jeg fikk var tremeier med remmer. Så fikk jeg skruskøyter med nøkkel rundt halsen og til slutt hockeyskøyter som ble kjøpt i sportforretningen nederst i Vålerenggata. Min første hockeykølle het Aris eller noe sånt. Etter at vi fikk Amfi'n i 52 var vi hockeyfrelste alle mann. Vi dro på kamp så fort vi bare kunne. Vi sneik som regel. Noen ganger lå vi på taket.

På amfi'n var det kamp om brekte køller. Vi lappa dem sammen på sløyden. Pucker fikk vi også derfra. Straks en puck var over vantet og under tribunen føyk en skokk med unger under tribunen.

Under VM i 1958 solgte jeg program og så hver eneste kamp. Da var det stappa fullt på amfi'n hver kamp. Vi unga var mer under tribunen enn over og fant en god del kroner.

Som unger på 50-tallet var det ikke mye annet å ta seg til. Vi hadde KFUM i Ingeborggata 8 om mandagene der Frank Melbye huserte, Speidern på menighetshuset, som jeg og Svein ble kasta ut fra, da vi turna i jernstengene som holdt huset sammen. Så gikk jeg på fotokurs hos fotografen som lå i Danmarksgata 16 eller noe sånn.

Femmern på Jarlen kino var et must på lørdagene. Oppmøtet var gjerne et par timer før forestillingen skulle begynne. Hvis du var så uheldig å komme litt seint, var det ikke vanskelig å se om du kom inn. Hvis køen var kommet inn i porten rundt hjørnet og litt inn i gården, var det bare å prøve å snike. Billetten koste 75 øre. Når man hadde en krone i lomme-penger var det bare penger igjen til lompe med senep. Vel inne var det et jævla liv. Smaunga på første benk, så eldre og eldre bakover. Gjevest var å vinne løperen. Av og til var det fortsettelsesfilm lørdagen etter. Da var det ikke nok å komme klokke tre. Jeg husker spesielt en film som helten sto i et rom og veggen kom nærmere og nærmere. Så slutta filmen. Fortsettelse neste lørdag. Da var det kø da. Etter filmen var ferdig bar det hjem til parken der vi prøvde etter beste evne å ligne Hopalong eller Robin Hood eller Zorro.

Forts side 14

Bondegården Gul-Kværner, Enebakkveien 66, og hvordan det var å bo der.

Kirsten Johannessen

Innkjøring til Enebakkveien 66

I 1946 flyttet vi tilbake til Oslo etter tre år i Vamma ved Askim. Da vi flyttet til Vamma ble leiligheten vår på Kampen solgt, og da vi returnerte til Oslo fikk vi tjenesteleilighet gjennom Kværner Brug, min fars arbeidsgiver.

Å vokse opp i en by og få lov å bo på en gammel bondegård, ga god næring for et barns fantasi. Gårdsanlegget besto av våningshus med to leiligheter, og vi bodde i 1.etasje. Leiligheten var på tre rom og kjøkken. Videre et ganske stort stabbur, fjøs, låve, stall og flere garasjer. Da vi flyttet til Gul-Kværner, var det flere travhester på gården, så det hendte jeg fikk lov til å sitte på hesteryggen.

På gården var det også flotte sorte vogner, beregnet for hest – tror de kalles Landauer, innvendig kledd med silke og fløyel; og gjett om det var spennende for små jenter å sitte i vognene. Vi oppførte oss pent og ble aldri jaget.

Gul-Kværner lå vis a vis Jøtul Ovnstøperi, og Jøtul lagret gammelt støpejern innenfor bygningene på gården. Her var det gamle vedkomfyrer og annet husgeråd, som var fint å leke med. Vi var

Et idyllisk tun og hage

heldige som vokste opp i ei tid hvor fantasien fikk næring.

Rundt huset var det hage hvor far bygde lekestue til meg. Her var bærbusker, kirsebærtre, en nydelig stor prestegårdsrose, syrinbusker og store bjerketrær. Grønnsakhage hadde vi også. Det var ingen epletrær i hagen, men mannen i 2. etasje var bl.a. gartner i hagen til direktøren ved Kværner Brug, skrått over veien for Gul-Kværner, så vi fikk epler og pærer derfra. Dessuten hadde min far tre onkler i Eirik Raudes vei og Konowsgate som hadde hager, så vi var heldige å få frukt hos dem også.

Må også fortelle at stabburet inneholdt store melbinger, så det hadde tydeligvis tidligere vært kornproduksjon på gården. I 2.etasje på stabburet var det ei svær rulle med digre kavler. Tung å bruke, men den rullet veldig fint, damaskdukene ble blanke og stive.

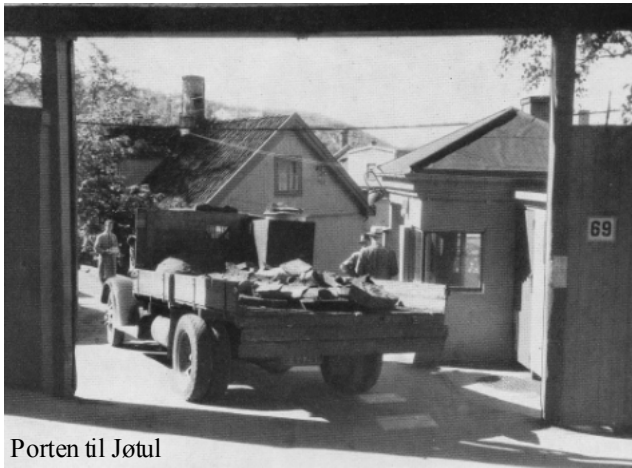
I og med at Loelva (den het det da jeg bodde der) var like ved, ble den også et spennende element, med fossen hvor Stangebye var damvokter. Her var fine vannplanter. Noen kalte vi kanelstenger (dunkjevle). Om vinteren kunne vi gå på skøyter på dammen og på ski på jordene, både ved gården og på Nygårdsjordene.

Jøtul lå rett over veien og jeg var ofte på besøk i portvakten der, fikk lov til å skrive i protokollen for inn- og utkjøringer, det var spesielt en av vaktene som var utrolig snill. Det var lov til å gjøre

Låven til Gul-Kværner ved Enebakkveien

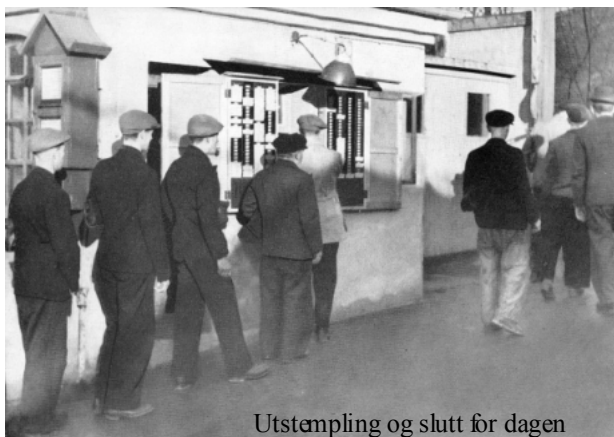
Porten til Jøtul

det meste (sette stor R for riktig i bøkene og lignende). Kontorbygget til Jøtul lå også like ved, og der husker jeg at fikk blå og røde fargeblyanter og papir til å tegne på. Det meste var mangelvare etter krigen så dette var stort. Mange snille mennesker i Enebakkveien.

På nordsiden av elva lå Oslo Kullsyrefabrikk hvor Mathiesens bodde. Veldig hyggelige mennesker her også. Senere ble huset hvor Knut Roar vokste opp, bygget.

Det var ingen barn på min alder akkurat i Kværnerdumpa, broder'n var 7 år eldre enn meg, min bestevenninne bodde i Enebakkveien 37 (murgård med leiligheter for ansatte ved Jernbanen), og mens bølgeblikkgjerdet var langs jernbanelinja, var det litt skummelt å gå der etter at det var blitt mørkt, men da det kom trådgjerde ble det lysere og triveligere.

At jeg hadde en god og trygg oppvekst i Enebakkveien 66, er helt sikkert, en oppvekst jeg ser tilbake på med glede.

Utstamping og slutt for dagen

Glimt fra eldre tider

Galgberget En akvarell av Peter Blix fra 1897

Foruten Frysja (Akerselva) og Gjersjøelva er Alna vel egentlig den eneste elva som vi hører noe sikkert om sagbruk i det 16. århundre. I 1550 skjenker Kristian III en sagmølle liggende utenfor Oslo til byens hospital. Denne lå mellom Kværner og Bryn. Like i nærheten lå også Vaalen sag som nevnes i Akershus lensregnskaper for 1557-58, men som i lenets jordbok for 1577 sies å ligge øde. Vaalen var fra gammel tid av biskopens avlsgård, og i 1589 heter det at det hørte til to sagkverner. Osloborgeren Peder Svenssøn i Munkegård hadde utmerket seg i syvårskrigen fikk disse sagkverner av Fredrik II og beholdt dem inntil 1590. Da ble disse igjen ved kongebrev lagt under bispen.

Den første møllen i Oslo nevnes under Håkon V heretugstid i 1290-årene og må ha ligget i Alna ved Kværner.

Ting tyder på at Henrik Wergeland var i mye opposisjon til datidens styre. Morgenbladet trykket 29. juli 1829 en artikkel om en nyere politisk fraksjon i Norge. Han var som kjent forkjemper for feiring av 17. mai.

Om morgenen 30. juli 1929 dro Henrik Wergeland og seks kamerater opp i prosesjon til retterstedet på Galgeberg med et nummer av Morgenbladet som de slo opp på skampælen med 7 spiker – en for hver av deltagerne.

Lørdag 28. januar 1905 klokken fire på ettermiddagen bryter det løs en storm som av Meteorologisk Institutt karakteriseres som en "Föhn-orkan". I løpet av mindre enn et døgn driver temperaturen opp fra minus ni grader til pluss tretten grader og forårsaker store ødeleggelser i byen. Skorsteinspiper knekkes og går med bulder og brak i gatene sammen med taksten og blekkrenner, vinduer trykkes inn eller blåses ut. Småhusene på Vålerenga får en hard tørn og det går hardt ut over Slottet som får deler av taket blåst av.

Budsjett 2006

Inntekter

Medl. Kont	45000,00
Salg av kalendere	35000,00
Salg av bilder	1000,00
Annet salg	15000,00
Salg av bøker	5000,00
Andre inntekter	5000,00
Underskudd	5000,00

Utgifter

Leie	20000,00
Drift	15000,00
Kalender	30000,00
Mer gamelt enn nytt	8000,00
Porto	23000,00
Bilder, bøker, mv.	5000,00
Kontor/trykksaker	10000,00

Kr 111000,00

Kr 111000,00

Det var en del som hadde funnet veien til vårt årsmøte i bydelshuset.

Vålerengahistorie fra side 11 Frank Pedersen

Ellers så gikk alle jeg kjente på søndagsskolen. Jeg tror den begynte halv ti. Vi satt inne i nisjene på høyresiden i kirken. Var vi flinke til å møte opp, fikk vi sølv og gullstjerner. Vi lekte også mye på takene i bakgårda i Danmarksgata og Sveriges gate. Om kvelden gikk vi opp på taka i bakgården hos Viktor, som bodde i Danmarksgata ved siden av vedselgeren. Det var nok mange som var drit forbanna når de fikk en ungeskokk dundrende forbi vinduene sine. Vi gnei også på rutene med harpiks, men bare hos de som blei forbanna. Det var mest gøy. Husker du de gamle melkeflaskene i glass. Som

kork var det noe slags metall, antagelig aluminium, som vi sparte på og leverte på politistasjonen i Vålerenggata. I 50-åra var det jo bare radioen som var hjemmeunderholdning. Barnetimen på lørdag var en høy-dare. Da var det ordentlig brus og barnetimegodt. Vi trakk ikke opp flaskene, men slo høl på korken med en spiker så brusen varte lengst mulig. Ellers husker jeg at faren min satt og skreiv ned rundetider i avisen når det ble overført skøytelep. Ellers var vi mye på besøk til onkler og tanter. Man måtte liksom ikke melde fra at man kom den gangen, man bare gikk på besøk eller så kom det folk til oss. Fortsettes neste nummer!

Nå skal jeg fortelle dere noe hyggelig. Jeg har kommet på sykehus! Men det er ikke et hvilket som helst sykehus. Det er Geriatrisk Daghospital ved Lovisenberg Diakonale Sykehus. Det ligger i navnet at dette er for pasienter litt oppe i årene, fra 65-70 årene og oppover. Og det er flere på over 90 år der. Det er jo slik at jo eldre en blir, får de fleste etter hvert en eller flere sykdommer.

Noen kan være alvorlige, men mange er også mindre alvorlige. Det kan være ille nok. En går bare og hanger og sier: "Jeg forstår ikke hva som feiler meg." Fastlegen din kan ikke finne ut hva som feiler deg, for han har ikke muligheter til å få undersøkt deg godt nok. Men han har en mulighet: Han kan henvise deg til Daghospitalet for utredning og behandling. Jeg tror ikke legene er flinke nok til å sende slike henvisninger. Så be legen om at det blir gjort! Når henvisningen er sendt, får du svar innen kort tid. Daghospitalet har kapasitet til å ta i mot flere pasienter. Du blir da bedt om å møte til undersøkelse ved geriatrisk poliklinikk. Hvis det blir vurdert slik at du skal ha videre utredning og behandling ved Daghospitalet, blir dette avtalt med deg samme dagen. Og da begynner det! Alle pasienter som bor i Lovisenberg sektor, det vil si Bydel Gamle Oslo, Grønnerløkka og St.Hanshaugen, blir hentet av Daghospitalets egen sjåfør om morgenen. Han kjører deg også hjem igjen ved 3-tiden. Og det koster ingen ting. Selvsagt kan du ta med deg rullatoren din. Når du kommer om morgenen, får du kaffe/te og noe å spise. Din sykepleier vil ha

kontakt med deg under hele oppholdet. Du har samtaler med legen. Det blir tatt blodprøver og andre undersøkelser. Og du kan bli undersøkt av fysioterapeut og ergoterapeut. Du skal også delta i felles gymnastikk. Vær ikke redd for det. Vi sitter, en 8-10 stykker, på hver vår stol i en stor ring. Så gjør vi de samme øvelsene som en fysioterapeut gjør. Det er veldig enkle øvelser. Men du blir bedre av det. Hvis du føler deg trett eller sliten i løpet av dagen, har du mulighet til å få hvile i en seng. Middag serveres kl. 12.30. En del av dagen går også med til å snakke med hyggelige medpasienter. Det er utrolig hvor godt kjent en blir med hverandre etter hvert. Det er som sagt en 8-10 stykker av oss, og vi er alle enige om at det er kjempefint å være på Daghospitalet. Vi føler at alle gjør det de kan for at vi skal bli bedre. Og det blir vi. Så nå må dere be fastlegen om å sende en henvisning så fort som mulig. Og alle dere andre som er friske og går på treningssenter 3 ganger i uka: Dere kjenner sikkert et, eller flere, eldre mennesker som kunne trenge en nærmere undersøkelse. Hjelp dem til å få en henvisning. Den skal sendes til:

Geriatrisk poliklinikk og Daghospital
Medisinsk klinikk
Lovisenberg Diakonale Sykehus
0440 Oslo
Takk for at dere hjelper
Arne Mustad Sørensen

Damen på bildet (pasienten) har gitt sin godkjennelse, og bildet er tatt av Tor Aske Børresen.

Vennlig hilsen Åse

Årgang 9 nr. 1 - 2006

Et organ for
Vålerenga Historielag

Vålerenga Historielag

Hedmarksgata 2

0658 Oslo

Vålerenga Historielag på internett:

E-mail: vaalerenga.histlag@c2i.net

hjemmeside: <http://home.c2i.net/vaalhist>

Bankkonto: 0530 04 78222

Bøkene "Vålerenga – bydel med sjel", "Fra Sotahjørnet til Bohemen og Historielagets flotte kalender for 2005 er selvsagt å få kjøpt. Direkte hos Vålerenga Historielag, eller Kafe Eno, Vålerenga Blomster og i bokhandelen på Fyrstikktorget!

Kr 250,-

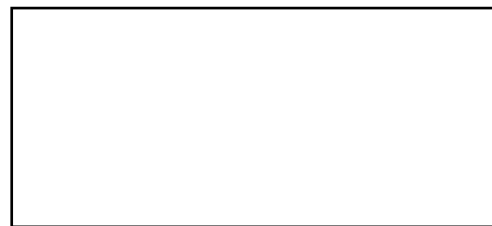

Kr 250,-

Kalender kr 60,-

Vi ønsker stadig stoff og historier til medlemsbladet vårt. Se hva som ligger i skuffer og skap.

Leder: Even Haugseth
Nestleder: Knut Roar Westbye
Kasserer: Bjørn Granlund
Sekretær: Bjørg Staal
Styremedlem: Bjørn Arild Gjerdalen
Varamedlem: Arne Mustad Sørensen
Varamedlem: Unni Granlund

Arbeidsgrupper i historielaget:

Utgivelse av bildekalender:

Kontakt: Even Haugseth tlf 22 57 01 66

Fotogruppe – fotografering, innsamling og avfotografering av bilder:

Kontakt: Bjørn Granlund tlf 22 68 34 05

Idrettsgruppe – om bydelens idrettsmiljø

Kontakt: Bjørn Arild Gjerdalen tlf 90 91 92 50

Intervjugruppe – intervjuer interessante mennesker

Kontakt: Bjørg Staal tlf 22 61 40 33

Medlemsavisa vår

Kontakt: Knut Roar Westbye tlf 22 174 884, mob 9083 1966

Epost: kroarb@online.no

Møtekalenderen 2006

25. april medlemsmøte i kirkestuen kl 19.00

12. juni bydelsvandring fra kl 18.00. Møtested blir annonsert senere.